

**Enkele bedenkingen bij de vakoverschrijdende
eindtermen.**

**Jef C. Verhoeven
KU Leuven**

Samenvatting van de lezing

**Studiedag ‘De vakoverschrijdende eindtermen’
WIVO
Antwerpen
2 maart 1994**

**Vakoverschrijdende eindtermen zijn een zeer
waardevolle innovatie in het Vlaamse onderwijs.
Waarom?**

- 1) Zij wijzen op essentiële punten in onze samenleving**
- 2) Zij worden zeer systematisch aangeboden**
- 3) Zij wijzen op zeer concrete doelen**
- 4) Zij willen de vakkenscheiding doorbreken**
- 5) De openheid van de discussie over de eindtermen**

Vier vragen:

1) Welk maatschappij- en mensbeeld vinden we in de eindtermen?

2) Wie legt deze eindtermen op?

3) Hoe zullen de scholen deze eindtermen realiseren?

4) Hoe zal de realisatie van deze doelstellingen gecontroleerd worden?

1. Welk maatschappij- en mensbeeld vinden we in de eindtermen?

- Onze samenleving zit vol tegenstellingen**
- Het is een kennissamenleving bevolkt door zeer rationele mensen... maar is dit zo?**
- Moderne technologische samenleving**
- Onze samenleving wordt meer en meer geglobaliseerd**
- Onze samenleving wordt gekenmerkt door het kapitalisme, maar hierover wordt weinig gezegd (eigenbelang, competitie, efficiëntie en effectiviteit)**
- Onze samenleving is materialistisch (de mens als produktiemiddel)**
- Het wordt een duale samenleving**
- De eindtermen trekken hierop de aandacht, maar laten tegenstellingen bestaan**
- De voorgestelde mens is het managerstype**
- Onze samenleving moet ook democratisch zijn, ofschoon de burgers niet steeds dat gevoelen hebben**
- Te weinig wordt duidelijk gemaakt dat onze samenleving gedifferentieerd is → tegenover elke persoon worden er zeer tegengestelde verwachtingen geformuleerd → rollencolflct**

-Conclusie

- **Onze samenleving moet democratisch en coöperatief zijn; macht en het economische worden bijna niet vermeld**
- **De mens is zeer rationeel, steeds bewust en berekenend.**

2) Wie legt de eindtermen op?

■ **De wetgever na raadpleging van de gemeenschap**

■ **Is dit een aanvaardbaar principe? Mag een tijdelijke politieke meerderheid een mens- en maatschappijbeeld voorschrijven langs het Onderwijs?**

■ **Sommigen antwoorden hierop bevestigend, anderen ontkennend.**

■ **Het blijft steeds de moeite om na te denken over de eventueel onbedoelde en ongewenste gevolgen van deze definitie.**

■ **HOUDEN DE EINDTERMEN VOLDOENDE VOELING MET DE KRITIEK OP DE VERZORGINGSSTAAT?**

■ **IS EEN WET EEN GESCHIKT INSTRUMENT OM SOCIALE PROBLEMEN OP TE LOSSEN?**

• **NIET IN PRIMAIRE RELATIES**

• **WAT ZIJN DE FUNCTIES VAN EEN WET IN DIT GEVAL?**

■ **VRAAG: WAT KUNNEN DE BEDOELDE EN ONBEDOELDE GEVOLGEN VAN DECRETALE EINDTERMEN ZIJN?**

3) HOE ZULLEN DE SCHOLEN DEZE EINDTERMEN REALISEREN?

A) KAN DE SCHOOL DIE ZEER OPGESPLITST IS QUA ORGANISATIE BIJDRAGEN TOT HET BEREIKEN VAN VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN?

DE ORGANISATIE VAN DE SCHOOL EN HET DISCIPLINERINGSKARAKTERVORMEN NIET DE IDEALE SITUATIE TER BEVORDERING VAN DE REALISATIE VAN DE VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN.

B) HET VERBORGEN CURRICULUM ALS MOGELIJKE HINDER

WIJST OP HIËRARCHIE EN SPECIALISATIE

C) HET STATUUT EN DE TAAL VAN DE PUBLIKATIE VAN DE EINDTERMEN

DECREET

DESKUNDIGENPERSPECTIEF EN ORGANISATIEPERSPECTIEF

VRAGEN:

IS DE SCHOOLSTRUCTUUR GESCHIKT OM AL DEZE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN?

WAT MET HET VERBORGEN CURRICULUM?

HOE KAN EEN DECREET TOT LEEFREGEL WORDEN GEMAAKT?

**4) HOE ZAL DE REALISERING VAN DEZE DOELSTELLINGEN
GECONTROLEERD WORDEN?**

**INSPECTIE VAN KENNEN EN KUNNEN STELT WELLICHT
MINDER PROBLEMEN DAN INSPECTIE VAN ATTITUDES**

**MOEILIJKHEDEN DIE VOORKOMEN UIT DE AARD VAN DE
TEKST**

MOETEN HOUDINGEN ALS EINDTERMEN IN EEN DECREET?